

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrta leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Doležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spro-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Italijanski žugavei.

Avstrijskemu domoljuba se mora čudno zdeti, da se tako malo govori in piše o nevarnostih, ki našemu cesarstvu pretijo ob italijanskej meji. Liberalno-nemški listi še pomagajo vladinim tajilecem, češ, da ni nobene nevarnosti za nas od strani Italijanov, ki so do selej še vsakokrat bili pošteno od nas tepeni. Ali pristaviti se ima, da smo zadnji čas tudi vselej v kljub našim zmagam lepe dežele zgubili in jih novemu italijanskemu kraljestvu prepustiti morali, ker je imelo močnih zaveznikov, l. 1859 Francoze in l. 1866 Pruse. Ali se kaj podobnega nemore zopet zgoditi? Nam se to jako verjetno zdi ter mislimo, da je vojska prej ali selej neizogibna. Italijani se uže več let očitno na njo pripravljajo in sedaj so jihovi listi po vsej Italiji začeli kričati in upijati na Avstrijance, češ, „da se mi grozimo Italiji, ker ob mejah kupičimo grozovenskih trum krvilačnih vojakov“. To je se vé nesramna laž. Ali ravno ta laž nam je zanesljivo znamenje, da Lahi mislijo na boj, ker si po šegi in navadi vseh evropskih tolovajev uže sedaj prizadevajo krivdo bodočega krvi prelivanja zavaliti na Avstrijo. Jednako so delali pred vojsko l. 1859 in 1866, jednako kričijo na nas tudi sedaj!

Naša vlada je vsled tega, kar se v sosednej Italiji godi, prisiljena nekaj šane na južnem Tirolskem popraviti in par bataljonov vojščakov proti meji porinoti zavolj drznih italijanskih rogoviležev. To je vse in ni v nobeni razmeri do vojaških priprav, katere Italijani delajo blizu nas uže več let. Iz zanesljivih virov se poroča sledeče! Italijanska vlada je svoje brodoge pomnožila z velikanskimi ladijami oklopnicami. Planinskih lovecev ima 10 bataljonov in jih hoče še za 10 pomnožiti; vseh bo torej ravno toliko, kolikor je tirolskih deželnih lovecev; italijanski loveci so razstavljeni večjidel blizu naše meje. Artilerija za trdnjave in ženijski oddelki, konjenišvo, peš-regimenti, vse je bilo po vsej Italiji jednakomerno nastavljeno in nastanjeno. Zadnja leta so pa večino in prav na tihem potisnoli proti naši meji v Benečansko in Lombardijo.

Trdnjave: Verona, Peschiera, Mantova itd. dobile so novih kanonov in šane in je v njih nagromadenega neizmerno veliko streliva in vojne sprave. Pod orožje skuša italijanska vlada za stalno spraviti 400.000 mož, ki so vsi orožani z izvrstnimi Vetterli-puškami; artilerijo pomnožuje in zahteva od državnega zbora za vojaške potrebe 95 milijonov lir več, nego lani. To kaže, da se Italijanom uže mudi ter da vedó za zaveznike zoper nas. No, kateri so ti? To je lahko s prstom pokazati ter reči: vsi tisti, ki so nam vsled naše politike in svoje sebičnosti sovražni, kar so razven Švicarjev sedaj vsi naši sosedi: Bismarkovi Nemci, dalje Rusi, Rumuni, Srbi, Turki, Albanci in Črnogorci; še celó Angleži se repenčijo in nam branijo pot in trgovino v jugoslovanske dežele. Pomišljaja vreden je tudi rogovilež Košut, ki na Italijanskem prebiva. Akoprem uže star, upliva vendar še znatno na Magjare; zlasti poslanci levičarji, kojim vodja je židovski kričač Helfy, ne tajijo marveč se očitno hvalijo s kosmatim prijateljstvom Košutovim. Sploh kamorkoli pogledamo, povsod lahko zapazimo kako nevarnost za Avstrijo. Nevarnost je tem večja, ker nam sedaj težko kdo pokaže zanesljivega zunanjega zaveznika, zlasti pa nas Bog varuj zaveznika — Bismarka. Najboljši zavezniki so zadovoljni avstrijski narodi; pravično vladani bodo za obstanek mile svojo Avstrije radi žrtvovali imetje in kri ter z božjo pomočjo zopet premagali krivične napadnike.

Cerkvene zadeve.

Stolnej cerkvi v Mariboru je g. Kandolini, ki je nedavno umrl, blagodašno volil 10000 fl. in frančiškanskej 400 fl. Daritelj bil je ključar mestne cerkve od l. 1835 in je torej dobro vedel, kaka sirota da je; denarjev do sedaj ni imela nič, potreboč pa mnogo!

Ne navadna svečanost vršila je se v Gradci; tamošnji kuzoškof so obdani od dveh danajskih škofov podelili preč. g. Nogall-u sv. škofovsko blagoslovljenje. Novi višji duhoven so pomočni škof

v Velikem Varadinu na Ogorskem. Mešnikov so v Gradci uže veliko blagoslovili, a škofa le pred 250 letmi jednokrat.

Ostanke sv. Vojteha, apostola Čehov, našli so v Pragi, ko so podirali kapelo stolne cerkvi prizidano. Vzdignili so jih svečano iz groba in prenesli v stolno cerkev.

Zamorkinja, katero je slavni česki potnik dr. Holub iz Afrike seboj pripeljal, zbolela je na osepnicah in se dala v praškej bolnišnici krstiti.

Mladi misijonar č. g. dr. Fuchs rojen v Šleziji, izšolan na vseučiliščih v Bretislavu, Monakovem, Innsbrucku, laní v mešnika posvečen, je se na reki Nil peljal na sv. misijon v srednjej Afriki. Ker mu je bilo na ladji vroče, skočil je v vodo kopat se. Toda naenkrat ga ugrabijo krokodili, potegnejo na dno in požeró. Strašna smrt!

Rusi častijo blaženo Devico Marijo in imajo več slovitih Marijinih svetišč, kamor jih na tisoče zahaja na sv. pot. Jako slavna je pot k „Materi božje“ v Kazanu, daleč za Moskvo. Od te je po Ruskem mnog podob razširjenih. Jedna bila je tudi v cesarskem zimskem dvoru, kder so nedavno nihilisti carja hoteli ubiti. O njej pišejo ruski listi: V stražnici imenovanega poslopja je bila prekrasna podoba kazanske „Materi božje“ v lepem pozlačenem okviru. Okolo nje je po steni bilo obešenih še mnogo drugih manjših podob, predstavljajočih razne svetnike. Ko se je razletela palača, pokopale so njo razvaline in tudi vse te tablice. Pri izkopavanju so našli ono podobo „Materi božje“ — gledí čuda! — popolnem nepoškodovano. Zdaj jo hranijo v glavnej stražnici. Ta dogodba napolnuje vojake s pobožnim občudovanjem, in menjajoče se straže vsak dan hodijo molit pred „čudesno podobo“.

O bratovščini sv. Cirila in Metoda beremo sledeče v ljubljanskem „Slovencu“: Odkar so pokojni škof Anton Martin svoje trudne oči zatisnili, le redko kedaj pozvemo, kako po njih upeljana bratovščina sv. Cirila in Metoda — napreduje. Oni so vsako leto k prazniku teh slovanskih apostolov po „Danici“ priobčili imenitnejše dogodbe te bratovščine. Bog jim ni dal čakati tukaj veselja, da bi bili videli jugoslovanske brate rešene turškega jarma. Upajmo, da že dolgo pri sv. bratih Cirilu in Metodu Boga prosijo za utrjenje in razširjanje sv. kat. Cerkve po jugoslovanskih deželah. Te dni so sv. oče Leon XIII. našim slovanskim bratom v Filipopel na Turškem poslali novega, mladega, učenega in gorečega apostola, prečast. o. Roberta Menini-ja. Iz kapucinskega samostana v Špljetu na Dalmatinskem poklicali so sv. Oče slovitega misijonarja č. o. Roberta v Rim. Posvetili so jih v škofa in jih poslali kot pomočnika že oslabelemu škofu v Filipopel. Novi preč. škof Robert bodo gotovo veliko storili za razširjanje sv. katol. Cerkve, in za zedinjenje po veri od nas ločenih slovanskih bratov. Nad njimi se kažejo čudna pota božje previdnosti. Pred kakšnimi 15 leti do-

vršili so bili sedanji škof Robert na Dunaji pravoslovne (juridične) šole. Stopili so potem v cesarsko službo na Dunaji. Pa Bog jih je za svojo službo si odbral. Peljal jih je v tiho samostansko celico. Tam so s vso gorečnostjo se začeli pripravljati na svoj duhovski poklic. Postali so mešnik in misijonar, ki zavolj svojih izvrstnih pridig slovijo po Laškem, Primorskem, Goriškem in še po drugod. Kakor nekdanj sloves o sv. oo. bratih Cirilu in Metodu — tako je tudi glas o tem gorečem misijonarju prišel do sv. očeta v Rim. Gredoč iz Rima v Filipopel so se te dni na Dunaji mudili. Naj bi udje bratovščine sv. Cirila in Metoda novega slovanskega apostola ne spremljali samo z gorečimi molitvami — ampak naj bi tudi po svoji moči v denarjih kaj darovali za uboge slovanske brate, ki še niso rešeni turškega jarma. Preč. gosp. dr. Ulaga, konjiški nadzupnik, so že pred leti sprožili blago misel, da bi si bratje in sestre te bratovščine prizadevali tudi z milodari razkolnikom pot v sv. kat. Cerkve polajšati. Kakor iz letnih poročil „družbe čest. spočetja D. M. v pomoč katoličanom turške države“ na Dunaji razvidimo, bratovščina sv. Cirila in Metoda v konjiški dekaniji vsako leto v ta namen lep dar nabere, ter ga po omenjeni družbi slovanskim bratom v pomoč pošlje. Predsedništvo te družbe na Dunaji je v predlanskem poročilu vsa preč. škofijstva, ktera so bratovščino sv. Cirila in Metoda vpeljala, najljudnejše poprosilo, naj bi ude bratovščine spodbujali, da bi za zedinjenje po veri ločenih slovanskih bratov tudi kaj darovali. Predsedništvo, ki milodare hvaležno sprejemlje, obeta jih natanko v tisti namen obrniti, v kateri so jih darovalci odločili. Kdor zamore kaj v ta namen darovati — naložil bo pri Bogu na obresti.

Gospodarske stvari.

Grah.

Zgodovina. Zdravo in tečno jed ljudem in živini daje sočivje, na prvem mestu grah (Pisum sativum). Sadež njegov ima namreč v sebi delov 138 vode, 35.8 dušca, 23.5 pepela, 9.8 kalija, 0.2 natrona, 1.2 apna, 1.9 magnezije, 8.6 fosforove kisline, 0.8 žveplene kisline in 0.2 kremenove kisline, slama pa 143 vode, 10.4 dušca, 44.0 pepela, 10.1 kalija, 1.8 natrona, 16.2 apna, 3.5 magnezije, 3.5 fosforove, 2.7 žveplene in 3.0 kremenove kisline. Doma je iz jutrovih dežel in seje se pogostoma po vrtilih in njivah. Raznih zvrstij grahovih je mnogo. Najimnitnejši je cukernati grah. Teža: 77—81 kilo hektoliter. Kaljivost: 3—4 leta. Podnebje zahteva gorko, srednje vlažno. Zemlja najbolj ugodna: peščena, apnenasta ilovica ali glina, v samej ilovici preveč v listje žene; v močvirnej zemlji in v pustem peščenišču ne stori. Kolobar. Za deteljo, žitom in krompirjem najbolj obrodí. Gnojenje. Grah se ne gnoji, posebno